

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

28.3.2014/255

Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään puolustusvoimien rikostorjunnasta, joka käsittää rikosten ennalta estämisen, paljastamisen ja sotilaskurinpitomenettelyyn kuuluvan rikosten selvittämisen. Laissa säädetään lisäksi menettelystä sotilaskurinpitoasiassa, siinä määrättävistä seuraamuksista sekä sotilasoikeudenkäyntimenettelyn aloittamisesta.

Sotilaskurinpitomenettelyn alaisista henkilöistä säädetään:

- 1) rikoslain ([39/1889](#)) [45 luvussa](#);
- 2) puolustusvoimista annetussa laissa ([551/2007](#));
- 3) asevelvollisuuslaissa ([1438/2007](#));
- 4) naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa ([194/1995](#));
- 5) vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa ([556/2007](#));
- 6) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa ([211/2006](#)); sekä
- 7) rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa ([577/2005](#)).

Sotilaskurinpitomenettelyssä voidaan tutkia teko, jos on syytä epäillä sotilaskurinpitomenettelyn alaisen henkilön syyllistyneen sotilasoikeudenkäyntilain ([326/1983](#)) [2 §:ssä](#) tarkoitettuun rikokseen. Tällaisesta teosta kurinpitorangeistus voidaan määrätä kurinpitomenettelyssä tai tuomita sotilasoikeudenkäynnissä siten kuin tässä laissa ja sotilasoikeudenkäyntilaissa säädetään.

L naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta [194/1995](#) on kumottu L:lla naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta [285/2022](#).

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Puolustusvoimien rikostorjuntaan sovelletaan poliisilain (872/2011), esitutkintalain (805/2011) ja pakkokeinolain (806/2011), sekä muun lain säännöksiä rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta ja selvittämisestä, jollei jäljempänä säädetystä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa (332/2019). (15.3.2019/337).

II OSA

SOTILASKURINPITOMENETTELY JA RIKOSTEN SELVITTÄMINEN

2 luku

Seuraamukset kurinpitomenettelyssä

3 §

Kurinpitorangaistukset

Sen mukaan kuin rikoslain 6 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetään, kurinpitorangaistuksia ovat muistutus, ylimääräinen palvelus, varoitus, poistumiskielto, kurinpitosakko ja aresti.

Ylimääräistä palvelusta määrätään tai tuomitaan vähintään yksi ja enintään viisi kertaa.

Poistumiskieltoa määrätään tai tuomitaan vähintään yksi ja enintään viisitoista vuorokautta sekä kurinpitosakkoa vähintään yhdeltä ja enintään kolmeltakymmeneltä päivältä.

Arestin voi tuomita vain sotilasoikeudenkäyntilain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu tuomioistuimien sotilasoikeudenkäyntilain mukaisessa menettelyssä ja sitä tuomitaan vähintään yksi ja enintään kolmekymmentä vuorokautta.

Kurinpitosakon rahamäärä yhdeltä päivältä on yksi viidesosa sakotettavan keskimääräisestä kokonaispäivätulosta, kuitenkin vähintään asevelvollisuuslain nojalla palvelevalle maksettavan suurimman päivärahan suuruinen määrä. Asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain nojalla palvelevalle kurinpitosakon rahamäärä yhdeltä päivältä on hänen päivärahasa suuruinen tai, jollei hän saa päivärahaa, asevelvollisuuslain nojalla palvelevalle maksettavan suurimman päivärahan suuruinen määrä.

Kurinpitorangaistusta ei saa määrätä tai tuomita ehdollisena.

4 §

Sakon tai kurinpitorangaistuksen asemesta määrättävä seuraamus

Rikoksesta, josta on säädetty seuraamukseksi sakko, voidaan sakon asemesta sotilasoikeudenkäynnissä tuomita kurinpitorangaistus tai kurinpitomenettelyssä määrätä kurinpitorangaistus.

Jos rikoksesta on säädetty seuraamukseksi kurinpitorangaistus, saadaan sen asemesta tuomita sakkoon.

5 §

Yhteinen rangaistus

Kurinpitorangaistuksesta sekä määräaikaisesta vankeusrangaistuksesta tai sakosta ei saa määrätä yhteistä rangaistusta, eikä niitä myöskään saa yhdistää määräaikaiseen vankeusrangaistukseen.

Jos joku olisi tuomittava samalla kertaa kahdesta tai useammasta rikoksesta kurinpitorangeistukseen, hänet tuomitaan yhteiseen kurinpitorangeistukseen. Arestia saa tällöin tuomita enintään neljäkymmentä vuorokautta, kurinpitorangeistusta enintään neljäkymmeneltä päivältä ja poistumiskieltoa enintään kaksikymmentäviisi vuorokautta.

Kurinpitomenettelyssä käytetään samasta rikoksesta seuraamuksena vain yhtä kurinpitorangeistusta. Jos joku on syyllistynyt useaan rikokseen, jotka tulevat samanaikaisesti kurinpitorangeistuksen käsiteltäviksi, määrätään vain yksi kurinpitorangeistus.

6 §

Muuntokielto

Maksamatonta kurinpitorangeistusta ei saa muuntaa vankeudeksi. Muuntokielto koskee myös maksamatonta kurinpitorangeistusta, joksi poistumiskielto taiaresti on muunnettu.

7 §

Vanhentuminen

Rikosoikeudellista vanhentumista koskevia säännöksiä sovellettaessa rinnastetaan kurinpitorangeistus sakkoon.

8 §

Vapaudenmenetysajan vähentäminen

Jos henkilö, jolle tuomitaan tai määrätään kurinpitorangeistus, on ennen asian ratkaisemista ollut rikoksen johdosta vapautensa menettäneenä, kurinpitorangeistuksesta on tehtävä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä tarkoitettu vähennys.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vähennystä laskettaessa yksi vapaudenmenetysvuorokausi vastaa neljää kertaa ylimääräistä palvelusta, kolmea poistumiskieltovuorokautta, kolmen päivän kurinpitorangeistusta sekä yhtä arestivuorokautta.

9 §

Ammattisotilaan kurinpitorangeistukset

Puolustusvoimista annetussa laissa tarkoitettulle ammattisotilaalle saadaan kurinpitomenettelyssä antaa vain muistutus tai varoitus taikka määrätä kurinpitorangeistusta.

3 luku

Kurinpitorangeistuksen toimivalta

10 §

Kurinpitorangeistuksen esimiehet

Kurinpitorangeistuksen esimiehiä ovat perusyksikön päällikkö ja hänen suoranaiset esimiehensä sekä 12 §:ssä säädetyin rajoituksin perusyksikön vääpeli.

Kurinpitorangeistuksen esimiehen kurinpitovallan alaisia ovat ne hänen alaisensa, joiden suoranainen esimies hän on.

11 §

Kurinpitorangeistuksen esimiehenä toimimisen rajoitukset

Kurinpitorangeistuksen esimies ei saa käsitellä asiaa, jos rikos on kohdistunut häneen henkilökohtaisesti tai jos hän on asiaan tai asianosaiseen sellaisessa suhteessa, että hänen puolueettomuutensa saattaa vaarantua.

Esimiehellä, jonka käskyvallan alaiseksi joku on määrätty vain tilapäisesti erityisen palvelustehtävän suorittamista varten, ei ole kurinpitovaltaa tähän nähden. Esimiehen on kuitenkin huolehdittava esitutinnan toimeenpanosta ja ilmoitettava asiasta rikoksesta epäillyn kurinpitoesimiehelle.

Jos rikoksesta epäilty on ennen kurinpitoasian ratkaisua siirretty toisen kurinpitoesimiehen alaiseksi, on asian käsitteleminen siirrettävä tälle esimiehelle.

Rikosta koskeva asia voidaan siirtää ylemmän kurinpitoesimiehen käsiteltäväksi, jos samaan rikokseen osallistuneet ovat eri kurinpitoesimiesten rankaisuvallan alaisia. Milloin rikos on tehty ylemmän kurinpitoesimiehen läsnä ollessa, hän voi pidättää siitä itselleen rankaisuoikeuden.

12 §

Kurinpitorangaistuksen määräämisoikeus

Joukko-osaston komentajalla ja häntä ylemmällä kurinpitoesimiehellä on oikeus määrätä arestia lukuun ottamatta kaikkia kurinpitorangaistuksia.

Joukkoyksikön komentajalla on oikeus määrätä muistutus, ylimääräinen palvelus ja poistumiskielto sekä asevelvollisena palvelevalle tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle varoitus.

Perusyksikön päälliköllä on oikeus määrätä muistutus, ylimääräinen palvelus ja poistumiskieltoa vähintään yksi ja enintään kymmenen vuorokautta sekä asevelvollisena palvelevalle tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle varoitus.

Perusyksikön vääpelillä on oikeus määrätä asevelvollisena palvelevalle tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle muistutus sekä ylimääräistä palvelusta enintään kolme kertaa.

13 § (26.4.2019/592)

Pääesikunnan toimivalta antaa määräyksiä

Sama toimivalta kuin 12 §:ssä tarkoitetulla kurinpitoesimiehellä on myös vastaavassa tehtävässä olevalla esimiehellä. Puolustusvoimien tiedustelulaitoksen ja pääesikunnan tiedusteluosaston virkamiehellä ei ole tässä laissa tarkoitettua kurinpitoesimiehen toimivaltaa. Muilta osin pääesikunta määrää, ketä on pidettävä vastaavassa tehtävässä olevana esimiehenä. Lisäksi pääesikunta voi antaa joukko-osaston komentajaa ylempien kurinpitoesimiesten keskinäisestä kurinpidollisesta toimivallasta määräyksiä, jotka poikkeavat heidän hallinnollisesta ja sotilaallisesta toimivallastaan.

4 luku

Pakkokeinot kurinpitomenettelyssä

14 §

Pakkokeinot ja niiden käyttämiseen oikeutetut viranomaiset

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:ssä tarkoitettuihin rikoksiin sovellettavista pakkokeinoista ja niiden käyttämiseen oikeutetuista viranomaisista säädetään pakkokeinolaissa.

15 §

Kiinniotto

Jos kurin, järjestyksen tai turvallisuuden säilyttäminen taikka palauttaminen sitä vaatii, saadaan sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta tavattu tai todennäköisin syin epäilty ottaa kiinni.

16 §

Kiinniottamiseen oikeutettu virkamies ja sotilas

Kiinniottamisen saa suorittaa:

- 1) ammattisotilaana palveleva kiinniotettavan esimies;
- 2) vartio-, päivystys- tai sotilaspoliisitehtävää suorittava sotilas;
- 3) sotilaalliseen turvaamis- tai järjestystehtävään määrätyn sotilasosaston päällikkö; sekä
- 4) jäljempänä 17 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies.

17 §

Pidättämiseen oikeutettu virkamies

Pidättämiseen oikeutettuja ovat:

- 1) asianomaisen joukkoyksikön komentaja ja häntä ylempi kurinpitoesimies;
- 2) varuskunnan päällikkö ja komendantti;
- 3) sotilaspoliisitehtävissä toimiva virassa oleva upseeri.

Sota-alueen päällikkö voi päättää pidättämisestä, jos:

- 1) edellä 1 momentissa tarkoitettua pidättämiseen oikeutettua virkamiestä ei voida tavoittaa viestiyhteyksien toimimattomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi;
- 2) asia ei siedä viivytystä; ja
- 3) pidättäminen on tarpeen alueen yleisen järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vakavan henkilö- tai omaisuusvahingon estämiseksi.

18 §

Kiinniotettujen, pidätettyjen tai vangittujen säilyttäminen ja kohtelu

Kiinniotettua, pidätettyä tai vangittua henkilöä säilytetään päävartiossa tai muuten sotilasviranomaisen valvonnan alaisena taikka yleisessä vankilassa tai muussa säilytystilassa.

Pidätettyihin ja kiinni otettuihin sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa ([841/2006](#)), pidätettyjen ja kiinni otettujen kohtelusta säädetään.

Mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa säädetään:

- 1) poliisista, koskee sotilasviranomaisen säilyttämien henkilöiden osalta sotilasviranomaista;
- 2) poliisimiehestä tai vartijasta, koskee tämän lain 16 §:ssä tarkoitettua kiinniottamiseen oikeutettua henkilöä ja 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua virkamiestä;